

Plenum

Torsdag 4.4.2024 kl. 16.00—19.02

2.3. Muntlig fråga om att trygga social- och hälsovårdsservicen (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 56/2024 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Också riksdagsgruppen Liike Nyt har en fråga som gäller samma tema. — Ledamot Harkimo, varsågod.

Debatt

16.38 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Kun kuuntelee tätä keskustelua, niin tulee selväksi, että hallitus on sitä mieltä, että tämä koko systeemi oli susi jo syntyessään. [Oikealta: Niinhän se oli!] Tämä tekee 1,5 miljardia tappiota, ja te olette luvanneet korjata ne tappiot. Ja kun tämä myytiin, kerrottiin, että erikoissairaanhoidon pääsee nopeasti, kun terveystekeskuksia on jokaisessa kunnassa — näin luvattiin aluevaalipaneelissa. Olin ainoa, joka ei nostanut kättään pystyyn. Mutta minä haluaisin kysyä, pääministeri Orpo: kun te haukutte tätä systeemiä, että tämä on täysin mätä, niin mikä on se teidän systeemi, joka on sitten hyvä? [Keskustan ryhmästä: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.39 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo silloin ennen vaaleja taisivat kaikki puolueet todeta sen, että kun 15 vuoden tekemisen jälkeen tämä sote-malli syntyi, niin olisi ollut huono ratkaisu heti lähteä purkamaan sitä ja teemmään jotain uutta tilalle, vaan yhdessä totesimme, ja minusta siitä oli aika laaja yhteinen ymmärrys täällä salissa, että lähdetään nyt rakentamaan tästä.

Edustaja Harkimo, sitä tehdään, mutta se työ on valtava. Sitä tehdään hyvinvointialueilla, ja hallitus ja sen ministerit tukevat nyt hyvinvointialueita siinä työssä. Sen lisäksi haetaan koko ajan työvälineitä, joilla pystytään niitä kuluja saamaan kuriin, puretaan normeja, sitä lainsäädäntötyötä on liikkeellä, pyritään löytämään vastauksia henkilöstöpulaan, käytetään terveysteknologiaa ja digitalisaatiota, kaikkea. Jokainen kivi käännetään, mikä on löydettävissä. Mutta jokainen myöskin ymmärtää sen, että näihin ei löydy tuosta vain helpoja ratkaisuja. [Annika Saarikon välihuuto] Tämä vaatii aikaa ja työtä. Esimerkiksi hyvinvointialueiden ohjauksesta vastaava ministeri Anna-Kaisa Ikonen voi kuvata vielä tarkemmin kaikkia niitä prosesseja, [Puhemies koputtaa] joita tällä hetkellä on käynnissä ja joilla pyritään koko ajan näitä asioita viemään eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

16.40 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä pääministeri Orpo, arvoisa hallitus, te olette keskittyneet kaudellanne sote-politiikassa lähinnä syyttelemään hyvinvointialueita ja syyttelemään edellistä hallitusta. Näin ei voi loputomiin tehdä. Te olette pian vuoden olleet vallassa. Silloin, kun on ministerinä, joutuu selvittämään monimutkaisia asioita: aikaisempien hallitusten aiheuttamia, itse aiheutettuja, tulevia ongelmia. Ottakaa vastuu näistä asioista. Kukaan ei ole väittänyt, että olisi kovin yksinkertainen tämä hyvinvointialueitten tilanne ja vanhenevan maan soten tilanne.

Arvoisa ministeri Juuso, te sanoitte, että te ette edes muista keskustan toimenpiteitä, mitä esitimme viime syksynä. [Perussuomalaisten ryhmästä: No kertokaa ne!] Se kuvaa sitä, miten halveksuen te meidän vaihtoehtoomme tartuitte. Kerroitte täällä myös, että teillä ei ole työkaluja nyt tässä ja heti, mitä voisi tehdä. [Sheikki Laakso: Vähän ylimielistä!] Minäpä nyt luettelen, mitä keskusta on ehdottanut, ja toivottavasti vastaatte, käyvätkö nämä ehdotukset: 1) Luopukaa rajuista rahoitusleikkauksista. 2) Pidentäkää alijäämän kattamisaikaa. 3) Siirtäkää matkakulujen rahoitus Kelalta hyvinvointialueille. [Jani Mäkelä: Joka säästää mitä?] 4) Ottakaa käyttöön ammatinharjoittajamalli. 5) Kitkekää vuokratyövoiman vääränlaista käyttöä. 6) Tehdään parlamentaarinen yhteistyö. Me tulemme mukaan rahoitusjärjestelmää uudistamaan. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri Juuso, kelpaako tämä keskustan työkalupakki teille, vai jatkatteko edellisten hallitusten syyttelyä? [Välihuutoja oikealta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.42 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän olla syyttelemättä edellisiä hallituksia [Antti Kurvinen: Kiitos!] ja tiedostan kyllä, että tällä hallituksella on vastuu saada tämä sote-ratkaisu toimimaan.

Mitä tulee näihin kysymyksiin, niin rahoitus- ja alijäämän kattamisvelvollisuudesta olette toivoneet helpotuksia. Näillä näkymin niitä ei ole tulossa, vaan edelleenkin odotamme, että rahoitus saadaan kuntoon siinä ajassa kuin on hallitusohjelmassa linjattu.

Matkakulujen siirtämisestä hyvinvointialueille on kylläkin puhuttu. Toistaiseksi se ei ole työn alla, koska se ei ole myöskään hallitusohjelmassa. [Keskeltä: Miksei? — Perussuomalaisten ryhmästä: Siksi kun teitte tyhjän paperin!]

Ammatinharjoittajamalli kylläkin mainitaan, ja siitä on esimerkiksi Länsi-Uudellamaalalla jo ensimmäinen pilotti käynnissä. Siitä tulevat ensimmäiset tulokset ensi kesänä, ja seuraan erittäin mielenkiinnolla, millä tavalla se toimii, koska minä näen, että tässä voisi olla yksi ratkaisu, millä me saataisiin turvattua tätä sote-kenttää.

Parlamentaarisia työryhmiä — [Puhemies koputtaa] joo, kyllähän niitä voidaan perustaa, mutta [Puhemies koputtaa] en tiedä, onko tässä nyt aiheellista ja onko tavoitteena, että yhteisymmärrykseen päästäisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, olkaa hyvä.

16.43 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä lähestyisin tätä ongelmaa käsitteellisesti. Keskeisin ihmisoikeus on oikeus elämään. Minun on hirvittävän vaikea tunnistaa, mikä on hallituksen linja, kun se lähtee terveydenhuollosta leikkaamaan. Me emme ole leikanneet esimerkiksi puolustuksesta, päinvastoin: tässä kriittisessä tilanteessa me nostamme puolustusmenoja. Miksi? Siinä on kysymys yhteiskunnan turval-

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

lisuudesta, suojasta, mitä ihmiset Suomessa tarvitsevat, ihmisten elämästä. Eikö terveydenhuolto ole vielä primäärisempi ongelma, perusoikeus? Pääministeri Orpo, onko maailmassa yhtään maata, joka leikkaa terveydenhuollosta, ihmisten perusoikeudesta elämään? [Välihuutoja — Perussuomalaisen ryhmästä: Viikon populistit!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.44 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, kuinka monta kertaa tämä pitää sanoa, että me emme leikkaa sotesta. Me lisäämme soteen rahaa. [Välihuutoja — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä te leikkaatte!] Me lisäämme soteen rahaa joka vuosi yli miljardin. Me yritämme hillitä sitä menojen kasvua, mikä oli soten alkuperäinen tarkoitus. Sitä edellinenkin hallitus lähti tavoittelemaan — oikein hallitusohjelmassa luki, että tavoitteena on kustannusten hillintä. Kun tämä on juuri sitä, niin älkää sanoko noin ja antako vielä kuvaa, että me oikein tietten tahtoon haluamme pilata [Katri Kulmunin välihuuto] tämän hienon sosiaali- ja terveystalvvelujärjestelmän, mikä Suomessa on. Mutta kun sitä on pakko uudistaa. Meidän rahat eivät riitä, meidän palvelujärjestelmää ei ole uudistettu. Se on liian kallis, se on liian tehoton, ja siksi näitä uudistuksia tehdään.

Mutta minäkin haluan sanoa sen, minkä edustaja Lohi nosti hyvin esille, että meillä onneksi sote valtaosin toimii, mutta ne kriittiset kohdat ovat niitä, mistä pitää pystyä huolehtimaan. Ja niille ihmisille, jotka päivittäin siellä tekevät niitä töitä, auttavat ihmisiä, ja jotka varmaan katsovat tätäkin, meidän täytyy kyllä olla kiitollisia, että he tekevät sitä joka päivä. [Puhemies koputtaa] Ja me olemme vastuussa siitä, että heillä on [Puhemies koputtaa] ne edellytykset ja puitteet kunnossa. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Aki Lindén, olkaa hyvä.

16.45 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tästä nyt suuri huoli jäi, kun kuunteli tätä keskustelua, ennen kaikkea ministeri Juuson vastauksia. Sanoitte, että ministeriössänne keskitytte nyt täysillä tähän sairaalaverkkoon. Oman puolueenne edustaja Eerola tulkitsi teitä niin päin, [Juho Eerola: Nimi mainittu!] että ei ole syytä mihinkään huoleen, kun mitään sairaalamuutoksia ei aiota tehdä. Ei tässä syntynyt vakuuttavaa käsitystä siitä, mitä sille selvitykselle ja siellä oleville aika vaativille asioille, esimerkiksi synnytysten lakkauttaminen noin puolesta keskussairaaloista, aiotaan tehdä ministeriössänne.

Pääministeri Orpo nosti tässä rahoituskysymykset esille. Ne ovat tietenkin aivan olennaisia. Puhuitte kahdesta ja puolesta miljardista. Siinähan on yhden miljardin lisäys tämän vuoden rahoitukseen ja puolitoista miljardia vuoden 23 jälkikäteisrahoitusta. Nyt se ongelma on siinä, että kun valtiovarainministeriö vaatii, että talous täytyy tasapainottaa vuoden 26 loppuun, niin silloin siellä ei saa ottaa huomioon vuotta 24 koskevaa, vuonna 26 tulevaa jälkikäteisrahoitusta eikä tietysti vuoden 25 [Puhemies koputtaa] alijäämän kattamista, ja tämä on ajanut alueet nyt niihin ongelmiin. [Puhemies koputtaa]

Kysyn ministeri Ikoselta: mitä aiotte tälle asialle tehdä? Siihen olisi helppo ratkaisu: [Puhemies koputtaa] aiennettaisiin jälkikäteisrahoitusta, esimerkiksi puolet siitä. [Välihuutoja]

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä. [Krista Kiuru: Olette itse rikkoneet tämän järjestelmän, nyt kuullaan vastaus!]

16.47 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me noudatamme tässä ihan edellisen hallituksen säätämää rahoituslakia. [Krista Kiurun välihuuto] Meillä tämä rahoitusmalli on sellainen, että sen pitää olla myöskin enustettava sinne alueille. Tällä hetkellä me emme vielä osaa sanoa varmuudella vuoden 24 osalta sitä, millä tavalla. Tällä hetkellä hyvinvointialueet tekevät omia muutossuunnitelmiaan ja muutosohjelmiaan, ja niiden vaikutukset alkavat pikkuhiljaa purra. Eli jos me nyt lähtisimme arvioimaan ja ennakoimaan niitä, niin me tekisimme hyvin epävarmojen taloustietojen varassa suunnitelmia sinne jatkoon. Eli ajattelen, että mitä tulee sellaisiin oppeihin, jotka ovat hyvää taloudenpitoa muuallakin, niin on ihan hyvä, että nämä hyvinvointialueet tekevät sitä rahoitussuunnitteluaan pitävän tiedon pohjalta, ja nyt on liian aikainen vaihe lähteä ennakoimaan, minkälaisia tilinpäätöksiä hyvinvointialueet tämän vuoden osalta tekevät, [Eduskunnasta: Alueet tarvitsevat sitä!] jotta niitä voitaisiin jatkossa tehdä.

Hyvinvointialueilla on hyvää työtä työn alla. Siellä tehdään ihan aidosti kovasti töitä, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Lopetetaan lähipalveluja!] ja uskon, että he tekevät töitä sen eteen, että he pyrkivät turvaamaan ihmisten hoivan, paremman hoitopääsyn ja samalla saamaan rahat riittämään myöskin tulevaisuuden hyvinvointipalveluihin, ja me haamme auttaa alueita siinä. [Krista Kiuru: Leikkaamalla lähipalveluista! — Puhemies: Kiitoksia!] Uudistamme palveluita ja uudistamme rahoitusta myöskin tukemaan tätä tavoitetta.

Frågan slutbehandlad.